

MAGYAR KURIR.

Bécs, Kedden, Július 27-dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

A' Courier Júl. 8d a' Mártz. elsőjéig történt Perui dolgoknak következő summas átnézését közli azon tudósítások szerint, mellyeket a' Peruból és Chiliből Buenos-Ayresbe érkezett levelekből merített: „Nem lehet képzelni az embernek egybe zavartabb dolgot, mint a' minémű Perunak ez idő szerint való állapotja. Az utóbbi félesztendő olia, minden hónapban új új formát öltözött magára a' had; 's olly sokféle nehézségek adak-elő magokat mind a' két hadakozó fél' részéről, az az mind a' Royalistákra mind a' Függetlenekre nézve, hogy csaknem lehetetlen meghatározni, mellyik félnek kell nagyobb nehézségekkel küzdeni illető czéljának elérésében. Bolívar' megérkezése előtt igaz hogy igen rossz labon állott a' Patrióták' dolga. Két felekezett versengett akkor az elsősen, 's a' Financia felette rossz karban volt. Bolívar a' volt Praesidensnek Riva-Agueronak pártját leülteté, 's a' Peruiak között, a' mennyire lehetett egyességet szerzett. Columbiából seregeket kapott, 's minden igyekezetét oda fordította hogy pénzt szerezhesen, mellyel La Szerna és Canterac spanyol Fő-vezérek ellen táborba szállhaáson. Az említett Generálisok Riva-Augeróval, még mikor ez a' Perui tiszti-hivatalok ellen viaskodott, olly formá egyezésre láttattak lépni, mellyeknél fogva ők lennének fejeivé a' független igazgatásnak; 's nem is voltak idegenek ezen két Fő-vezérek tőle, hogy Spanyol Országtól az engedelmességet megtagadják, 's Peruban

önn hatalmokat állapítsák-meg; 's maga Bolívar is hajlandónak látszott reá hogy őket tegye főlnek azon feltétel alatt, hogy Perunak Spanyol Országtól való teljes függetlenségét nyilatkoztatnák-ki. Erre nézve egy levélben, melly Jan. 24d költ, ezen szavak találtak: „Van okunk reményleni, hogy a' dolog alkudozásokra fog kerülni. Bolívar csupán azt kívánja hogy Perunak függetlensége ismertessék-meg, 's ha kívántatik kiviszi seregeit az Országból.“ De minekelőtte ezen említett alkudozás végrehajtatott volna, Canterac, a' mint látszik olly tudósítást vett Spanyol Országból, hogy rövid időn új seregek fognak számára érkezni, 's ezzel az egész dolog füstbe ment. Az Igazgatás, mellynek kormányán Torre-Tagle ült, a' pénzre nézve mindogyre nagy bajokkal küzdött. Bolívar folytában hadhoz készült Patavilcában, hol hadiszálláson volt, 's utóbbi tudósításaink azt tartjált, hogy neki a' nevezett helyen 11,000 jó fenyitékben lévő, 's hadakozni vágyó seregei állának készzen. — Azonközben Limában magában bizonyos árulás a' dolgoknak ezen állapotján fordítást tett. Egy szerezesen Regiment, melly 1200 Perui szolgálásban lévő Buenos-Ayresiekből állott, darab idő olta nem kapott zsoldot, minthogy a' Tisztek, a' közlegények számára rendelt pénzt magoknak tulajdoníták. A' nevezett Regiment Callaóba rendeltetett őrizetül; Febr. 5d a' közlegények és Altisztek öszveségesen fellázadának, Tisztiüket fogságra veték, a' kástély' kormányzójával együtt, 's a' kástélyt elfoglalták. Egy Strazsamerster volt

a fejek a fellázadottaknak, kik a Límái Igazgatástól elsőben is azt kívánták, hogy számokra 100,000 Piaszter kész pénz adassék, és hajó, mellyen Buenos-Ayresbe hazamehessenek. Ez a kívánság megtagadtatott; az erre nézve munkába vétetett alkudozásból semmi sem leve, s az Insurgensek, kik valami tíz spanyol Tisztet a kastélybeli fogságból megszabadítottak, ezeknek keze alá állottak; Fő-vezérekké leve Oberster Casa-Riego (mások szerint Casa-Irujo), s így Febr. 11d a kastélyban a spanyol zászló kiszegtetett. A kikötőben lévő hajóknak mind megtiltatott az elvezetés; s kettőt vagy hármát, mellyek éjszakanak idején elszöktek, addig lötték a meddig csak beérték. Hanem az anglus portékákat még is el lehetett küldeni, bizonyos adót fizetvén tőlök Casa-Riegónak; benn a helyben nagy prédálást vitt végbe a fellázadott katonacsoport; az anglus hajók a Felső-Fly nevezetű hadihajójának védelmé alatt valának. Royalista Generális Rodil, ki Icabán, Límához nem messze feküdt, Casa-Riego által tudósított a Callaóban történt dolgok felől. Ugyan erről Bolívar is vett tudósítást Límából; hanem a Liberator a fővárosnak a Spanyolok által való úgy hírelt elfoglaltatását nem tartotta annyira fontos dolognak, hogy miatta táborozásbeli planumával felhagyván, Límát védelmezésére sietett volna. Más részről Rodil, kihez csatolá magát 2000 emberrel Generális Monet, elindult Callao és Límá felé, s Febr. 27d mind a két helyet elfoglalta. Tudósításaink, az említett két helyről csupán az azután való napig, u. m. Febr. 28dikáig terjednek. Gen. Ganteracot Límában várták.

Chiliből Mártz. 5od így írnak: „Ezt a történetet (Callaóban a Függetlenek ellen való fellázadást) itten koránt sem olyannak tartják, mellyből a Royalisták nagy hasznot reményelhetnének; mert a

kastély körül való hadi munkálódás közben bizonyosan fogyasztják fő erejüket; s azonban az Ország sorsát nem is a fővárosnak elfoglalása, hanem a fő ütközet választja-el. Mikor történt majd ez a fő ütközet, arról különbfélék a vélekedések, s mi leszzen kimenetele, az iránt nagy reménységgel táplálják magokat a Patrióták, kik a Columbiából érkezendő nevezetes hadi erőre, s a Bolívar hadvezéri talentomára támaszkodnak. Febr. 21, vagy 22d a Congressus szélyosztatott, Torre-Tagle elbocsáttatott hivatalából, s Bolívar Dictátornak nevezetett-ki. Torre-Tagle azonban olly szándékkal láttatott lenni, hogy mind a mellett is hogy a Spanyolok bementek Límába, ő ottan marad; legalább familiája semmi készületet sem tett az utazásra. A Fináncz-Miniszter Borredoaga ágybanfekvő beteg volt, s a szélyosztatott Congressus tagjainak nagyobb része hasonlóképen bennmaradott Límában. Mind ezek a függetlenségtől való elhajlásra mutatnak. Martin, a Fly nevezetű anglus Fregat Kapitánya, midőn nekie Perui Admirális Guise a Perui tengerpartnak elrekesztését jelentené, azt felelte, hogy az ollyan kikötőnek név szerint való elrekesztését meg nem ismeri, mellynek ezen rendszerű végrehajtására nézve, egy hadi hajója sincs. Spanyol Generális Rodilnak hivataloslevele, mellyet egy, ezen a tengerpartokon száguldozó spanyol rabló-hajónak Kapitányához intézett, azt parancsolja, hogy az anglus és Éjszakt-amerikai kereskedő-hajók semmi sérelemmel ne illetessenek, ez lévén nyilvánosság akaratja a Vicé-Királynak La Szernának. — Ezek a mi legújabb tudósításaink Límából, mellyek ennyiben kedvezőbbeknek láttatnak a Royalisták mint a Függetlenek részére. Hanem más felől Felső-Peruból vett tudósításainknál fogva, más szempontból tekinthetjük a Royalisták környülállásait.

Azon felső versengések, mellyek a Patriótákat szaggatták, a Poyalisták között is erőt vettek. Mert La Szerna, Canterac, és Valdez, az ottani spanyol seregnek három nevezetes Fő-vezérei, lelkestől testesből a Constitúcióhoz ragaszkodnak. Ellenben a Potosiben feküvő spanyol sereg Fő-vezére Olaneta, ki egész Felső-Peru hatalmat vett, általánfogva a teljes Monarchiához szit. A nevezett három Generálisok az előbbi időkben a Vice-Királyt Pezuelát, mint Servilist önn hatalommal kitették hivatalából, s még csak távolról sem reménylik, hogy azon Systema mellett, melly most Spanyol Országban uralkodik, szerencsével munkálódhassanak. Olaneta, ki nek hadi ereje kissébb, mint a Constitúcióhoz ragaszkodó nevezett három Generálisoké, ezekkel tartott a hadi munkálodásokban mind addig, míg nem tudósított felőle hogy Spanyol Országban teljességgel semmivé tétetett a Constitutio; hanem ekkor levetette álarczját, kihirdette a teljes-hatalmú Királyt és a Catholica vallást, a nevezett Generálisokat pártosokul arultá-el, azzal vádolván őket, hogy azon királyi Decrétumot, mellynek ereje szerint a Vice-Királyi méltóság nekje adattatott, hátrataróztatták, végre magát arra ajánlotta, hogy mind a hármat ránczba szedi, és az Országot Ferdinand hatalma alá fogja hajtani. Ezen ígérését Olaneta Potosiban egy Proclamatioja által nyilatkoztatta-ki, s magános tudósításaink szerint La Szerna és Canterac táborba készült szállani, melly végre már 3000 embere volt fegyverben, s egész Felső-Peru a pártján. Továbbá úgy tudósítatunk, hogy Oruróban a Constitúcióval tartó spanyol Generális Valdez Olaneta ellen teszen hadi készületeket, s rövid időn meghalljuk hírét a két Generális között történt ütközetnek.

Londonba f. h. 10d Peruból, és különösen a Bolívar fő hadiszállásáról újabb levelek érkezének, mellyek Mártz. 31dikéig történt dolgokat foglalnak magokban. Ezen levelek szerint az a szándék, hogy Apr. vége felé a táborozás elkezdődjék, még pedig azzal, hogy Jauja felé a Cauterac serege támadtassék-meg. Mind a két félnek hadi serege alkalmasint egyforma erőben mondatik lenni, csak hogy a Bolívar creje egy pontban vagyon egybevonva, s a védelmezésre nézve jó helyheztetésben feküszik; a spanyol erő ellenben nagy helyen terül-el, s úgy látszik, nem vonattathatott öszszébb a nélkül, hogy némelly potokkal fel ne hagyna, mellyeknek megszállása pedig reá nézve igen fontos.

Quayaquilből jött levelek szerint Limában és Callaóban, Rodil és Monet vezérlések alatt 3000-re megy a Spanyolok hadi ereje. Nagy a panasz arra nézve hogy a Peruiak igen fel se veszik a dolgot. Bolívar a Quayaquili és Quitói tartomány osztályban kihirdettete a hadi törvényt, s 6000 új katonának szedését parancsolá. A Spanyolok, a mint látszik, megtámadáshoz készülnek; előseregük Huacháig nyomult előre.

A Havannahi spanyol hajós osztály Kormányzója jelenti Május 27d, hogy Vera-Cruz városa s a St. Juan de Ulua erőssége között Május 7d az ellenségeskedések megszűntek; Guaeloupe, Vittoria, és Szantana Generálisok Jalapában vannak, hogy ottan különválva, a többi tartományokból egy különös Congressust formáljanak, s a tengerpart-mellyeki tartományok és a Spanyolok között, a közösülést helyre állíthassak.

A Bostoni spanyol Consul azt írta Miniszter Gróf Olaliának, hogy egy Éjszak-amerikai kereskedő-hajó által, melly a Chilli tengerpartokról jó, azt a hírt vette, hogy a királyi had Valdiviát elfoglalta.

Nagy Britannia és Iránlia.

Liverpoolba Brasiliából egy hajó érkezett, mely Péraambucóból Május' 25-ikéig terjedő tudósításokat hozott. Oda Rióból nyolcz nap alatt jött-meg Május' 2od egy hajó. A' Császár által Pernambuco' számára kineveztetett új Kormányzó nem meré reá vetni a' fejét, hogy hivatalához hozzákezdjen. Kapitány Taylor, ki a' kikötőt körülkeríté, azt nyilatkozatá-ki, hogy az elkerítésnek alkalmasint rövid időn vége foglenni. Ugy látszik-hogy ő és Carvalho a' Kormányzó egyet értenek. Azt állítják, hogy a' Rio de Janciróban Pernambuco ellen készített had, ellenkező parancsolatot vett.

Lord Byronnak holttestét minden bébalzsamozás nélkül, Mesalongiból Londonig következendő módon tudák megmenteni a' rothadástól. A' test egy hosszú-kás vas abroncsos hordóba tétetett, melyen körös körül lyukak valának fúrva. Ez a' koporsó forma hordó ekkor ismét egy másik sokkal nagyobb hordóba tétetett, mellyet a' legerősebb égettborral töltöttek tele. E' szerint a' test külön edényben ugyan, de még is égettborban volt. Megérkezvén a' testet hozó hajó Londonba, Hobhouse Úr (a' megholt hagyományainak egyik Curatora) azt a' rendelést tette, hogy a' külső hordó fúratatnék-meg, 's az égettbor bocsáttatnék mind a' Tamesis vizébe. Ekkor egymást törték az emberek, hogy az égettborból kaphassanak, 's volt olyan a' ki egy gyűszűnyi efféle égettborért egy fél Souverain aranyat is ígért. Hasonló nagy tolongás volt azon ház körül melly-be a' test parádé-ágyra kitétetett.

Lord Byron' teste Júl. 12d indított-el Londonból a' családi temetkező-helyre Newsteadba. „A' mint virradni kezdett“ mond egy Londoni Ujság-levél „már dugva tele valának emberekkel azon útszák, mellyeken a' temetkező rendnek mennie kellett, a' melly is 11 órakor indült-

meg. A' gyászos fél között lehetett látni elől Oberster Leighet a' megboldogult Lord' sógorát; hat kocsikon valának az Oppositionnak nevezetesebb tagjai, mint p. o. Francis Burdett, Hobhouse, Douglas Kinnaird, a' Sz. Helenai mese-író Schorvos O' Meara is a' kísérők között volt. Számos fő rangú személyek, de mindnyájan az Oppositionhoz tartozók követék még a' testet tulajdon szekereiken p. o. a' Sussexi Herczeg; Marquis Landsdown, Gróf Grey, Lord Holland; bérekeszté végre a' rendet két görög Követ, kik minden jelenvalóknál szomorúbbak valának. A' kik efféle czeremoniákon csupa ujságlúvánásból szoktak megjelenni, azoknak ez úttal nehéz volt a' választás: mert a' Sandwich szigetek Királynéjának holtteste is ez nap tétetett-ki a' parádé-ágyra közönséges nézés végett. Ez a' Fejedelem-aszszony még csak 22 esztendő volt.“

Orosz Birodalom.

Hamburgi Ujság-levelek jelentik Petersburgból Jún. 29d: „Valóságos Status-tanácsos Ouvaroff, a' csász. kölesönözésnek és a' kereskedési Banknak Directora, Titkos-tanácsosi rangra emeltetett. — Mult vasárnap Jún. 27d Gróf Laferronnais Ő legkeresztyénibb Felségének Nagykövete, mivel rendeltetésének ezen helyét, bizonyos ideig el akarja hagyni, Ő Felségénél a' Császárnál, és Császárné Ő Felségelnél a' téli palotában búcsúzó audientzián volt.“

Svédzia és Norvégia.

Közönséges levelek így írnak Stockholmól f. h. 2d: „Schoneni levelek szerint a' Korona-herczegnek Christianiából való elütazása, 's a' Királynak odá viszsza menetele alkalmasint hamarébb meg fog történni, mint reménylették. — Azon szándékkal, hogy Norvégiában a' Király teljes tilalmazásnak jussára tehessen szert, még a' mint látszik, nem hagytak-fel; azt mondják hogy e' részben az ország-gyűlé-

sének még ez idén fog ajánlás tételni, de a' melly a' Constitutio' értelme szerint, csupán a' jövő ország-gyűlésén vétethetik-fel.

Spanyol Ország.

Madridi-tudósítások szerint a' Király feleségével együtt f. h. 5d a' Sacedoni teredőkbe ment. A' kir. Hercegek Madridban maradtak.

A' Gaceta de Madrid Júl. 5d következendő czikkelyt közöl: „A' Királynalánémelly jobbágysai, kik a' törvényes fejedelemséghez ragaszkodnak, 's a' pártosok' uradalma alatt ezért üldözöttek, miolta a' törvényes Igazgatás újra helyreállított, elannyira nekibocsáták magokat a' bosszúállás indulatjának, hogy a' törvényekkel nem gondolván, sok emberekkel méltatlanul hántak, és azoknak birtokaikat elpusztították. Jóllehet ugyan mind azon személyek, kik ezen bosszúállást tapasztalák, a' szerencsétlenségnek ama három esztendejin által gonosz magok viseletének adak jeleit, de ők mind e' mellett is a' kir. tisztihivataloknak védelme alatt lévén, azoknak törvényes hatalma alá is tartoznak. Az efféle rendtelenségeket semmi esetben sem lehet megszenvedni, azért is a' törvényszékek üzöbe vették a' gonosztévöket, 's szerencsések valának a' csendességet helyreállítani, és a' bosszúállásnak azon foganatjait meggátolni, mellyek a' gyűlölséget megörökítették, 's az Országot gyászba bérítették volna. Azok is kiket különben ajánl a' Királyhoz viseltető gondolkozás-modjok és amaz áldozatok, mellyeket a' királyi ügy mellett tevének, részt vettek ezen üldözésekben, 's a' Király a' mi Urunk ezekről meg nem felejtkezhetett, minelutana Május' elsőjén közbocsánatot engedett azoknak, kik a' Revolutió' partján valának. Mellyért is Ő Felsőge azt akarván, hogy jobbágysai között a' versengésnek minden indító-okai elháríttassanak, 's ezen czélből meghallgatván a' ki-

rályi ügy mellett buzgó Minisztereit, ezenel parancsolatot adott, hogy minden azon perek félbeszakasztassanak, mellyek a' törvényes Igazgatásnak helyreállítalása olta indítottak azok ellen, kik a' constitutiós uralkodás' ideje alatt erőszakoskodásokra vetemedtek, hogy ezek szabadságba helyeztessenek, 's törvényes zár alá vettett javaik az alól kiszabadíttassanak. Hanem e' mellett azt kívánja Ő Felsőge, hogy a' gyilkosságok ezen kegyelem alól kivéttessenek, és ha egy harmadik személy tetemes kárvallásra nézve teszen panaszt, az illető törvényszékek az illyen vádnak helyt adjanak, minelutana az, kitől kárpótlás kívántatik, szabadságba helyeztetett, 's javai nékie visszaadattak.

B é c s.

Ő Cs. K. Felsőge kegyelmes határozása szerint Dietrich József Urat, Magyar Országi birtokos Nemest, 's a' Würtembergi kir. polgári Erdem-rend Vitézét, tekintetbe vévén az ő érdemeit, felsőges önnindításából Magyar Országi Bárói rangra méltóztatott emelni.

Július 26d a' Státus - papirosainak közép-árrok:

Státus Kötelező fevele 5 p Címal Conv. P. 933/4
Ugyan az 2 1/2 p Címal Sorsvonásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P. Bizonyítás 1821d. Költsönről stéet Conv. P. Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Címal 51 1/4 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czhan. 1 Bank Actia 1112 3/10 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Sáros-Patak, Júl. 12d. — A' Május' 8d meghalálozott Ungvári Fő-Ispán, Bereg Vármegyei Administrátor, Cs. K. Kamarás és Szent-István Rendének Vitéze, a' Tiszamelléki Reform. Eclésiák' és a' Sáros-Pataki Collégium' Fő-Curátora, Mélt. Lónyay Gábor Ur' utolsó tiszteletét gyermekei 's méltán igen kedves veje Telkint. Lónyay János Ur, Olaszi jószágához

legközelebbre fekvő Sáros-Patak Mező-Városban Jülius' idikén tartották, 's olly fényességgel, a' hogyan azt a' Megholtnak tekintete 's az ő hűségek kívánta. A' Predikáziót szeretett barátja Fő-Tisztel. Szathmári Paksi József Superintendens, a' Magasztaló-Beszédet Prof. Kéz y Mózes Urak mondották. Temérdek vala a' sokaság, melly az ez nap' kezdett Exámenekre most kettős okokból gyűlt vala fel; 's azt díszesen nevelte Ungvár Vármegyének e' végre ide küldött nagyszámú Küldöttsége, mellyet Fő-Tisztel. Olvaszky Munkácsi Kánonok Úr nevezett, és Zemplény Varm. felsereglett Tiszjei 's minden rendű tagjai. A' ki ismeri a' predikáló 's oráló két férfiúnak tudományait, ékesen-szólását, és azt a' papi együgyű-méltóságot, melly a' közönségesen tisztelt és szeretett Superintendenst hivatalának viseletében lelkesíti, könnyen fogja képzelni, melly behatást tett legyen mind kettejének meleg Beszéde a' Hallgatókra. Prof. Kéz y Úr bizonyosságát ada periodusainak mesteri összeszövése, higömbölyítése által, hogy Cicerót nem ismeri kevésbbé, mint Virgilt és Homért. Nem mulaszthatjuk-el mindazáltal, hogy a' megjelenteknek, kedves emlékeztetésül elő ne hozzuk azon-lelket-rázó Bérekesztést, mellyel Superintendens Úr a' megholtnak árnyékától itt, a' barátság' és hala' érzéseivel, 's mintegy poetai oestrummal, elbűcsűzött.

Született a' Természetnek és Szerencsének ez az Alcibiadesi Kedveltje Mándokon 1779. Martz. 28d., 's egyetlen gyermeke volt Lónyay Jánosnak Lónyay Florentinától. Iskolájit a' háznál kezdette, aztán Patakon, Kassán, Pesten folytatta, 's Bécsben végezte. Már huszonegy cszt. korában első lépéssel második Fő-Fiscálisává választatott Zemplénynél, 's 1804. Octób. 4dikén köz akarattal Első Al-Ispánnak. Ezen hivatalában nyerte-meg Uralkodónknak kegyelméből a' Famarási kol-

csot és a' Szent István' keresztjét, 's az Olaszi Uradalmat; 1809. pedig Ung Vármegyében a' Fő-Ispáni méltóság' Helytartóságát, továbbá ugyan ezt Beregben, míg végre Ungvárnak valóságos Fő-Ispánjává nevezetett. A' Rendek Zemplényben kétszer tisztelék-meg Dietái Követségekkel, Fels. Urunk pedig több rendbeli Bir. Biztosságok által bizonyította-meg, hogy érdemeit ismeri; 's ezek közt neki egyik sem vala kedvesebb mint a' melly tagas utat nyitott előtte, lelkének nagy erejét 's a' haza' boldogságaért lángoló hűségét megmutatni; midőn a' nemzeti iparkodást célzó Ország-utak' vonását Pestig és az éjszaki Külföld felé intézte. Nevelte gondjainak számát az, hogy Superintendentiánk' 's Iskolánk' Fő-Curátora, a' nagy Vay József, lankadozni, sőt fogyni látván erejét, Tisztársává választata a' Curatori hivatalban. A' nagytüzű ifju férfi illy sok nemű foglalatosságait úgy vitte, hogy nem ritkán egész éjeket tölte álmatlanul, 's pihenést nem a' megszűnésben, hanem a' munka' változtatásában keresett és talált. Elgyengülvén így ereje, esztendő oltá eltökélé magában, hogy általjában minden hivatalairól lemond, 's megjárván elébb vejevel és fíjával Német, Angoly, Francia és Olasz Országokat, hátra való napjait kivált a' Római Classicusok' olvasásában, a' Muzsika' gyakorlásában, mellynél tanult mestere vala, 's a' Tudományok' és Mesterségek' 's az erre készülők' elősegelesében, a' jobb fők' boldogításában fogja elélni; de ezen valóban eltökélt szándék teljesítésében a' halál megelőzte. Utolsó napjai 's lelkének eltávoztása alatt ejtett szavai gondolkozását, érzéseit inkább festik mint a' cselekedetekt, mellyek nem mindenkor olyanok, hogy rólok ítelhessünk. Anyai szerencséji közt, mellyekkel magát reménységei felett is megáldva látta, nem vala egy is irigylésre méltóbb, mint az, hogy házasságban Báró Frónay

László Csanád Várm. Fő Ispánnak Radványi Radvánszky Rosaliától született Prisca Tullia keresztnevet viselő leányát nyerte meg, tiszteletes képét az asszonyi tökéletességeknél. Ettől levénnek neki Florentina, Piroška, Gábor, János, Emma és Erzsébet. Két fiugyermekei Patakon tanúlnak, 's ezeknek és három ifjabb leányainak, maga nevezé-ki gyámúl öccsét és vejét, a 'betegség' heve lelkének nem engedvén többé elég nyugtot, hogy testamentomot tehessen. Az idő, a 'legbizonyosabb tanúja 's bírāja az emberi dolgoknak, legyen az ő érdemeinek is igazságos bizonyysága.

Sáros-Patak, Júl. 12d. — A 'Tiszamcléki Superintendencia' 's a 'Sáros-Pataki Collégium' kiüresedett Fő-Curátori méltóságára az Ecclesiáktól begyűlt voksok többsége által Méltos. Széki Gróf Telcki József Úr, Táblai Báró 's Cs. Kir. Kamara, Nemzeti Literaturánknak egyik megkoronázott fő dísz, Lászlónak fíja, 's Józsefnek a 'Koronaörnek unokája, választott-meg, 253 voksokkal. Tégye a 'Mindenható hosszúvá a 'tisztelet ifju Hazafi életét, 's nyújtsón neki erőt, hogy atyjának, 's nagyatyjának ragyogását utólréhesse, felülmúlhassa, 's mind azt teljesíthesse, a 'mit nagy lelkében már gyermeki esztendeji olta forral.

Soprony Jul. 12d. Eltűnt a 'Balaton' Géníusa, eltűnt a 'Fertőé is. Mi lesz Hazánkból? Ki pótolja-ki őket? Az Mltgos Festetics György Gróf, ez pedig legméltóbb érdemmel Nagy Tiszteletű Tudós Nagy Megyeri Rajcs Péter Úr, a 'Sopronyi Ev. Lyceum' Igazgató Fő Tanítója volt. A 'mennyit tett az ott a 'Gazdasági Tudományoknak az egész Hazában elterjesztésére nézve; ugyan annyit legalább tett ez itt kevés értékel, de annál na-

gyobb észzelel 's faradhatatlan munkásságával a 'Vallás 's más főbb tudományok tenyésztésére nézve. Az a 'Balatonhoz, ez pedig a 'Fertőhöz idézte a 'szelíd Műsákkal nyájaskodó honni Ifjuságot.

Eltűnt az említett a 'köz jóra áldozott éltének 63d évében, a 'folyó esztendő Jun. 24d estvefelé valami kevéssel 6 óra előtt. Még az nap csudálkozásra méltó ifjui erővel 's tüzzel folytatta 's végezte tiszti rendez foglalatosságát, 's csak nem éppen egy órával az előtt a 'Lyceumból haza ballágása közben említé egyik becsült Tisztársának egy kevés baját; azonban alig megy fel szobájába; nyoszolyájára ül, eldül, elhunyt. —

Áldott hamvainak temetése Jun. 27d olly innepi-pompával ment véghez mellyhez hasonlót Soprony alig, vagy soha sem látott. A 'kísérő fényes sereget előzte a 'Polgári Iskolák' Nevendéksége, ezt követte a 'Lyceumi busongó számos Ifjuságnak, melly benne igaz atyját 's Mentorát vesztette, minden Osztálya külön külön, kesergő Tanítóival együtt, azután a 'gyászdalokat természetes és mives hangon zengedezők, továbbá a 'Környék' Ev. Vallású Fő Tiszt. T. Oktatói tizenkötten, és még, a 'mit itt tisztelettel jelentünk, a 'Sz. Benedek közhasznú Szerzetéből az Ifjuság T. T. Oktatói, valamint a 'Római Cath. Anya Sz. Egyház Fő Tiszt. T. Tanítói közül többen, utóbb Nemes Familiája paizsa' rajzolatival fedezett koporsója előtt 3, mellette 12, utána 24 Tanítványai haladtak nemzeti öltözetekben, 's ezek után a 'Lyceum' többi Osztályaiból külön gyászolói ugyan 24en. Még most következtek ősi Nemes Nemzetiségéhez tartozó Kedvesei, végre a 'Magistratualis Urak 's a 'Polgárság Előkelői. Az egész Város gyászban volt: csak az érzéketlen irigy nem vett benne részt.

A 'sírnál végezvén a 'Tanuló Ifjuság zengedezését, a 'Lyceum' tér-hajlékában a 'Tanulók közül Kárdos János Latiumi,

László Jónás és Kis János magyar, Wagner Fridrik német gyászverseiknek — mellyek a kísérő tisztes közönség közt nyomtatásban egyszersmind ki is osztattak, — elmondásával rekeszték bé a temetési tisztelet' innepét.

F. h. 14d fényes és számos Gyülekezett előtt a Lyceum zöld fáksoros udvarán a szabad ég alatt a boldogult emlékére tartatott halotti innep' alkalmatosságával T. T. Odor, Hetyési, Szabó és Sztrokay Professor Urak szíves háladatosságok' csekély zálogául az említett elhunyt' felséges érdemeit a' Hazára, Vallásra és Tudományos Intézetünkre nézve a' valóság' nyomain eléggé bebizonyították.

Esmérte mind a' két Magyar Hazasínt a' Nemes Magyar Társaság tisztes öszült Védjét Elölülőjét, esmérte mint Tudományos Alkotmányunk Igazgató Tudós Fő Tanítóját, esmérte az itt lévő Ev. Vallásu Magyar Gyülekezet mint buzgó Oktatóját 's ezen jótévő Intézetek mellett koszorús érdemeit, mellyekre nézve, hogy nem csupa képzésből nevezém őt a' Fertő elhunyt Geniusának, bizonyítja az a' valóság, minélfogva az ezelőtt 14 esztendővel b. Kralovanszky Igazgatósa alatt alig 40re ment Theologusok, Politicusok és Philosophusok vagy egy szóval Primanusok' számát 80-nal többre, és minden Oszálybeli Nevendékek' számát még egyszer annyira, mint akkor volt, nevelte. Az esztendei Schematismusok erre elég tanúk.

Született a' b. emlékezetü 1765b Győrött, tanult először ugyan ott, azután Sopronyban; minékutána tapasztalás 's tanulás kedvéért Hazánk' nagyobb részét eljárta 's a' Jenai Universitáson 1786—1789-ben tanulói pályáját végezte, Sopronyba a' felsőbb Iskolai Oszályok' tanítására meghívattatván, ezen tiszti kedves foglalatos-

ságát 35 esztendőlt olta olly velős és sikeres tudománnyal fáradhatatlan munkássággal, ügyességgel 's okossággal folytatta, mint senki sem előtte nem folytatta 's utána is alig fogja folytatni. Még 1791-ben a' Nemes Magyar Társaság Elölülőjévé és 1805ben helybeli Magyar Predikátorrá választatott, 's mind a' két rendkívül való hivatalt minden jutalom nélkül egyedül honni kedvelt nyelve' 's a' köz jó hev' szeretetéből mindegyre kész gyönyörűséggel folytatta. Egy szóval édes Hazánk' Tul a' Dunai Kerülete' 's Soprony' veszteségét ő benne nem egy könnyen pótolja ki. Fényes érdemeiben élte után is él közöttünk a' nagy lélek, áldjuk nevét, hamvait.

A' Hazai Tudósítások szerint a' Királyi megerősítés mellett fennálló Penziós Intézetnek Deputatiója, Mélt. Rákosi Boros József, a' Kir. Magyar Helytartó-tanács Tanácsosának, a' Politicai Fundatiók Casája Directorának, Sz. István Magyar Kir. Rende Vitézének előlülése alatt f. h. 7d tartotta szokott félesztendei ülését. Ezen alkalmatossággal az Intézet' állapotjára és fundusára nézve a' következők találtak a' nagy Közönséggel, és különösen az Intézet' tagjaival közölni valók, u. m: az említett napon az Intézetnek tagjai az első és második rendből valók öszveségesen voltak 833-an, és az Intézetnek tőkepénze 371,007 f. 47 xr. Az Intézet' fundusából a' kiszabott elrendelés szerint Penziót húznak, első és második rendbelit, u. m: 100, 1500, 200, 300, és 400 főt szolgálatra alkalmatlanná lett tagok 16-an; özvegyek 117-en; atya és anya nélkül lévő árvák 22-en. Melly kimutatás elegendes ajánlásul szolgálhat ezen Penziós Társaságba való beállításra.